

Pozvánka z Moravskoslezského kraje - Přívoz

Přívoz s klenoty architektury

OSTRAVA Současná ostravská čtvrť Přívoz se netěší nejlepší pověsti, ale má bohatou historii, obdivovatele a od roku 2003 i jednu ze čtyř památkových zón ve městě popsanou v rozhodnutí ministerstva kultury jako „Město vybudované ve formách eklekticismu a secese dle návrhu Camillo Sitteho.“

Odborníci považují jádro Přívozu se stávkami z období pozdního historismu a secese podle regulačního plánu Sitteho za unikátní. „Snažil se bojovat proti tehdejší racionální urbanistice, kteří preferovali jednoduchost, rozumovost a účelnost. Zasazoval se o prosazení principu malebnosti,“ zmínil historik architektury Martin Strakoš. „Z hlediska urbanismu se jedná o světově známou lokalitu,“ zdůraznil.

Přívoz leží na bývalé obchodní stezce z Opavy do Těšína. Jeho název je odvozen od slova „převoz“ (přívoz), protože v těchto místech převážel převozník pivo a pěstí.

Počátky osady spadají do 14. století. První písemná zmínka je z roku 1377. Kuriózní je, že šlo o zápis biskupského manského soudu v Olomouci, který řešil krádež. Ves i tvrz Přívoz koupilo v roce 1555 za 3 700 zlatých město Moravská Ostrava, to pak bylo až do roku 1848 vrchností nad tamními poddanými.

Charakter původně zemědělské obce změnil průmyslový rozvoj Ostravy. Zatímco ještě v roce 1843 tam žilo jen 424 obyvatel, v roce 1921 jejich počet vzrostl na 17 351. Novými obyvateli byli hlavně pracovníci ostravských dolů. Ale právě důlní činnost měla později vliv i na úpadek Přívozu. Řada historických staveb totiž kvůli poddolování zmizela. Místo nich stavělo město paneláky. Uzavření šachet pak znamenalo

Nádraží Odbavovací hala ostravského hlavního nádraží, které se nachází v Přívoze, je postavená v bruselském stylu. Foto: Alexandr Satinský, MAFRA

ztrátu pracovních příležitostí pro mladé lidi. Populace stárá, domy chátraly a lokalita se vyliďňovala. Poslední ránu jí zasadily povodně. Poničily mnohé domy a do zadního Přívozu pak město stěhovalo rodiny i z vyloučených lokalit. To vedlo k další devastaci řady domů...

V posledních letech se však situace otáčí a některé části Přívozu získávají ztracený lesk nebo novou po-

dobu. Město nebo soukromí vlastníci už opravili řadu secesních budov. V jedné z nich, v Zakrejšově ulici, vzniklo například unikátní Hasičské muzeum. A náměstí Svato-Pluka Čecha s opraveným kostelem patří k nejkrásnějším místům ve městě. Modernizují se i další historické budovy, třeba bývalý klášter, ale vznikají i novostavby. Svě sídlo tam má řada firem včetně nové Out-

let Areny Moravia v Hlučínské ulici. „Přívoz je nádherný, plný architektonických klenotů, jako je zejména kostel Neposkvrněného početí Panny Marie s farním úřadem nebo budova bývalé radnice, v níž dnes sídlí městský archiv,“ řekla Lenka Kocierzová, která byla kronikářkou Moravské Ostravy a Přívozu a poté se o své znalosti dělila se zájemci jako průvodkyně při komentova-

ných Vycházkách pod kloboukem. Jednu z nich zaměřila cíleně na železnici, protože rozvoj Přívozu souvisel i s napojením Ostravy na Severní dráhu Ferdinandovu.

Dnešní hlavní nádraží v Přívoze je nejstarší železniční stanicí v Ostravě a svého času bylo největším nádražím Severní dráhy císaře Ferdinanda. Součástí stanice byla také opravna lokomotiv a vagonů.

První vlak přijel na nové přívozké nádraží, ležící na mezinárodní trati Krakov - Vídeň, 1. května 1847. Nádraží pak získávalo na významu díky rozvoji průmyslu a těžbě uhlí. V roce 1869 byla k nádraží napojena trať do Frýdlantu nad Ostravicí. Od roku 1896 spojuje stanici s Moravskou Ostravou tramvajová trať.

V polovině sedmdesátých let 20. století byla dokončena nová odbavovací hala v bruselském stylu. Po-

„Přívoz je nádherný, plný architektonických klenotů.“

stupně ale mizely prvky originálního vybavení, přibývaly vnitřní úpravy a měnil se původní charakter budovy, která začala chátrat.

V tomto století se budova stanice zatím dočkala jen dílčích proměn: v roce 2000 rekonstrukce přízemí a v roce 2006 obvodového pláště. V roce 2017 nových výtahů a letos na jaře obousměrných eskalátorů.

„V posledních třech letech jsme do větších oprav výpravní budovy a zastřešení nástupiště vložili asi 35 milionů korun,“ řekl mluvčí Správy železnic Marek Illiaš. Podotkl, že letos by se ještě měla uskutečnit výměna zastaralých elektrických rozvodů ve vestibulu, řídicího systému a výměna svítidel za úspornou LED technologii. – Ivana Lesková

Z kláštera je Domov Slunovrat. Nejen pro seniory

K nejstarším domům v Ostravě-Přívoze patří i bývalý klášter v ulici Na Mlýnici. V průběhu času se komplex měnil a hlavně zvětšoval. Takovou proměnou prochází také poslední dva roky.

„Objekt má velmi zajímavou historii. Unikátní je tím, že jsou v něm nepřetržitě už přes sto let poskytovány zdravotní nebo sociální služby,“ říká Vojtěch Curylo, ředitel Domova Slunovrat, kterému sloužil bývalý klášter poslední tři desetiletí.

V domově dnes trvale žije stovka klientů: 68 seniorů a 32 lidí s chronickým duševním onemocněním, jako je třeba schizofrenie či porucha osobnosti. Duševně nemocné klienty může Slunovrat přijmout již od jejich 18 let. Nyní má v péči klienty ve věku od 25 do 65 let.

První písemná zmínka o budově bývalého kláštera pochází z roku 1875, kdy tam stál patrový dům s číslem popisným 203, jehož majitelem byl Leopold Königstein. Ale mezníkem byl až rok 1901, kdy objekt koupil polský náboženský řád Kongregace chudých sester třetího řádu sv. Františka a založil tam Klášter pro nezhojitelně nemocné.

Řád chtěl velký ústav, proto v letech 1909-1910 přistavěl dvě přízemní budovy a změnil název na Domov pro nevléčitelně nemocné. V roce 1921 tam bylo 61 klientů, o které se staralo 12 až 17 ošetřovatelek. Padesátiletý objekt však přestával stačit. V roce 1925 proto řád nechal zbořit dvě hlavní budovy a místo nich vznikl komplex tří propojených budov, které stojí dodnes. Ani ty už ale nestačí, proto k nim brzy přibudou další prostory v novostavbě, kterou zaplatí město Ostrava.

„V lednu 1965 celý objekt vyvlastnil tehdejší Městský národní výbor Ostrava a převedl na Městský ústav sociálních služeb. Tím se zachovala

kontinuita poskytování sociálních služeb, která pokračuje dodnes. Koncem 90. let stát sice bývalý klášter, ve kterém kdysi bývala i porodnice, vrátil v restituci nástupnickému řádu, ale městský domov pro seniory tam fungoval dál a v roce 2004 Ostrava budovu koupila,“ připomněl ředitel Slunovratu Curylo.

Rekonstrukce finišuje. Domov díky ní získá i čtyři garsonky

A protože současným potřebám už bývalé klášterní budovy také nestačí, v říjnu 2018 zahájil Slunovrat rozsáhlou rekonstrukci a dostavbu za téměř 50 milionů korun. Ta ale do-

dnes neskončila. Stavební práce se totiž už dvakrát zastavily.

„Poté, co stavební firma na podzim před dvěma lety zbourala starou přízemní přístavbu, ukázaly se problémy s podlažím. Před zahájením stavby nové budovy bylo nutné upravit projekt. A letos stavební práce na čas přerušila pandemie koronaviru,“ vysvětlil Curylo.

Marcel Konez ze stavební společnosti, která je generálním dodavatelem rekonstrukce a dostavby domova, řekl, že práce museli zastavit na dva měsíce v době mimořádných protiepidemických opatření, aby neohrozili klienty domova. „Nyní

ale stavba finišuje. Před dokončením už je i nová čtyřpodlažní bezbariérová budova. Celou zakázku předáme domovu do konce září,“ slíbil Marcel Konez.

„S otevřením nových prostor počítáme v říjnu. Díky nim získáme například nové možnosti pro rehabilitaci, budeme moci zrušit posledních 15 třílůžkových pokojů a nabízet pouze jedno- či dvoulůžkové. Navíc získáme čtyři garsoniery pro mladší klienty s chronickým duševním onemocněním. Ti, kteří mají šanci opustit náš domov, se budou v garsonce připravovat na samostatný život,“ nastínil Curylo. (les)

Slunovrat Bývalý klášter se stále rozšiřuje. Foto: CBS Nakladatelství

INZERCE

PYRO MORAVIA S.R.O.
Slovenská 1a/1085,
70200, Ostrava – Přívoz
tel: 596 134 848, 602 748 212
email: pyromoravia@pyromoravia.eu
www.pyromoravia.eu

**28 LET
NA
TRHU**

**Plánujete oslavu? Akci pro veřejnost?
Nebo jen výročí v rodinném kruhu?
Navštivte naši nově zmodernizovanou prodejnu zábavní
pyrotechniky a ohňostrojů. Výběr ze stovek rozličných
výrobků na ploše 260 m²!**

**NOVÝ
CITROËN C3**
97 BAREVNÝCH KOMBINACÍ

12 asistenčních systémů řízení
7 barev karosérie, 4 barvy střechy
3 varianty středních panelů, 4 barevné balíčky
Prostorná sedadla Citroën Advanced Comfort®

OD
280 000 Kč

ŽIVOT JE KRÁSNEJŠÍ V BARVÁCH

INSPIRED BY YOU
Kombinovaná spotřeba a emise CO₂ modelu C3 je 4,7 - 5,1 l/100km, 107 - 120 g/km. Vybavení vozů je pouze ilustrativní. Více na www.citroen.cz.

5 LET
PROVOZOVATELSKÁ
ZÁRUKA

ADO OSTRAVA, A.S., HLUČÍNSKÁ 60, 702 00 OSTRAVA – PŘÍVOZ
TEL.: +420 595 131 141, WWW.ADO-AUTODRUZSTVO.CZ